

427

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 20 lipca 1920 roku

w przedmiocie upoważnienia Ministra Spraw Wewnętrznych do częściowego przekazania władzy wykonawczej władzom wojskowym.

Art. 1. W wypadku wojennego zagrożenia obszarów państwa upoważnia się Ministra Spraw Wewnętrznych na wniosek Ministra Spraw Wojskowych do przekazywania na obszarach zagrożonych władzy wykonawczej w przedmiocie zabezpieczenia i utrzymania porządku i spokoju publicznego oraz do wydawania nakazów i zakazów, zmierzających do utrzymania bezpieczeństwa Państwa i wojska dowódcom wojskowym.

Rada Ministrów władną będzie uchylać rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o przekazaniu władzy wykonawczej dowódcom wojskowym.

Art. 2 Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Spraw Wojskowych i Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na czas trwania wojny.

Naczelnik Państwa i
Przewodniczący Rady Obrony Państwa:
J. Piłsudski

Prezydent Ministrów:
W. Grabski

428.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych do ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. (Dz. U. R. P. № 67 poz. 401) o osobistych świadczeniach wojennych.

Na mocy art. 3 ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. o osobistych świadczeniach wojennych (Dz. Ust. Rzp. Pol. № 67 poz. 401) zarządza się w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Pracy i Opieki Społecznej co następuje:

Art. 1. Wprowadza się obowiązek osobistych świadczeń ludności:

- a) do robót przy budowie, odbudowie i przebudowie obiektów wojskowych,
- b) do budowy, naprawy i robót około mostów, wszelkich lądowych i wodnych dróg komunikacyjnych, urządzeń nadbrzeżnych morskich, oraz urządzeń telegraficznych, radjotelegraficznych i telefonicznych,
- c) do celów sanitarnych,
- d) do wszelkich celów zaopatrzenia armji,
- e) do obsługi, budowy i naprawy wszelkich środków transportowych lądowych, wodnych i napowietrznych, bez względu na to jaką słą są poruszane,

- f) do obsługi kolei, poczty, żeglugi parowej i zwykłej, telegrafu, radjotelegrafu i telefonu,
- g) do celów wartowniczych (strzeżenie kolei, mostów, telegrafów i telefonów, urządzeń nadbrzeżnych morskich, składów, magazynów wojskowych i t. p.),
- h) do służby kancelaryjnej,
- j) do zwyczajnych posług.

Art. 2. W zakres wymienionych w art. 1 czynności, wchodzi kierownictwo i nadzór pracy oraz wykonywanie robót.

Art. 3. Do świadczeń powyższych obowiązani są w granicach art. 4, 5, 10, cyt. ust. osoby od lat 17 do 50 bez względu na płeć.

Art. 4. Osób powołanych należy używać tylko, do robót odpowiadających ich zwyczajnemu zatrudnieniu względnie umysłowemu i fizycznemu uzdolnieniu.

Osoby, z powodu choroby (cięży) niezdolne bez uszczerbku dla zdrowia do pełnienia obowiązków do których zostały powołane, należy zwalniać natychmiast przy zastosowaniu art. 9 rozporządzenia.

Osoby, u których lekarz stwierdził symulację, podpadają pod rygor karny przewidziany w art. 17 i 18 rozporządzenia.

Osoby płci żeńskiej mogą być użyte wyłącznie do robót odpowiednich ich płci i zawsze z uwzględnieniem właściwości fizjologicznych natury kobiecej.

Osoby płci żeńskiej mogą być użyte poza miejscem swego zamieszkania jedynie za swą zgodą. Zastrzeżenie to nie odnosi się do osób, powołanych na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Spraw Wojskowych (Dz. Ust. 13 poz. 72 z 1920,r).

Powołanie niniejsze nie obejmuje prócz osób wymienionych w art. 5 cyt. ust. również osób płci żeńskiej, posiadających własne dziecko poniżej 6 lat.

Art. 5. Powołanie ludności do osobistych świadczeń wojennych następuje w kraju t. j. na obszarze Państwa Polskiego poza obszarem wojennym przez Dowództwo Okręgów Generalnych (Dowództwo Wybrzeża Morskiego), lub też przez upoważnione przez nie niższe władze wojskowe za pośrednictwem władz administracyjnych lub gminnych.

W tym celu w każdym poszczególnym wypadku władze wojskowe podadzą władzom administracyjnym względnie gminnym ilość zapotrzebowanych osób, kwalifikacje osobiste, rodzaj pracy do której będą użyte, miejsce użycia, termin rozpoczęcia i przypuszczalny czasokres użycia.

Władze wojskowe mogą powołać z poszczególnych zawodów pewne przez siebie z nazwiska wymienione osoby, jednakowoż tylko płci męskiej.

Art. 6. Władze cywilne wydadzą od siebie dalsze zarządzenia przy zawiadomieniu interesowanych w sposób praktykowany w danej miejscowości tak co do momentów, wyszczególnionych w ustępie poprzednim, jak i co do wysokości względnie zasad wynagrodzenia oraz innych uprawnień materialnych, wyszczególnionych w art. 11, 13, 15 i 16 rozporządzenia.

Art. 7. Powołanie osób, zatrudnionych w zakładach i instytucjach o charakterze publicznym, może nastąpić przez Dowództwo Okręgu Generalnego (Dowództwo Wybrzeża Morskiego) jedynie za uprzednim zezwoleniem w każdym indywidualnym wypadku Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 8. Na obszarze wojennym powołanie zarządzają Główne Dowództwa frontu, lub armji lub upoważnione przez nie niższe władze wojskowe,

a dokonują go dowództwa poszczególnych oddziałów wojskowych bez pośrednictwa władz administracyjnych i gminnych.

Naczelne Dowództwo może uprawnić poszczególne oddziały na terenie operacyjnym do powoływania na wypadek nagłej a gwałtownej potrzeby, poszczególnych osób lecz tylko płci męskiej nawet bez pośrednictwa władz administracyjnych względnie gminnych.

Przy ewentualnym powołaniu kobiet mają również na terenie wojennym pełne zastosowanie art. 3, 4 i 5 rozporządzenia, z tem, że Naczelne Dowództwo nie upoważni oddziałów, nie znajdujących się pod bezpośrednią komendą oficera, do powoływania kobiet choćby nawet za pośrednictwem władz administracyjnych względnie gminnych.

Art. 9. O ile powołany do osobistych świadczeń wojennych ma być użyty przez czas ponad 7 dni lub poza miejscem swego zamieszkania, wówczas powołanie go może nastąpić dopiero po uprzednim stwierdzeniu jego zdatności do pracy przez lekarza z ramienia władz cywilnych lub w razie chwilowego braku takiego lekarza, przez lekarza wojskowego.

Art. 10. Użycie poza miejscem zamieszkania wedle niniejszego rozporządzenia zachodzi wówczas, jeżeli powołany nocuje przez czas pełnienia świadczeń poza miejscem swego zamieszkania.

Art. 11. Wysokość wynagrodzenia, o ile w dalszych ustępach niniejszego artykułu inaczej nie postanowiono, ustala i ogłasza w pierwszych dniach każdego miesiąca Wojewoda, w porozumieniu z przedstawicielem Dowództwa Okręgu Generalnego względnie Intendentury Okręgu Generalnego z właściwym inspektorem pracy, oraz przedstawicielem miejscowej władzy skarbowej według następujących wytycznych:

W odniesieniu do robotników nie wykwalifikowanych bierze się za podstawę wynagrodzenie przy robotach publicznych w powiecie, w którym świadczenia są wykonywane, lub w powiecie najbliższym, i o ile w danym powiecie robót publicznych niema, oraz zwyczajne miejscowe normy płacy.

Przy innych kategoriach bierze się za podstawę przeciętny zarobek osobników danej kategorii w danym powiecie względnie województwie.

W razie poddania pod rygor świadczeń osobistych pracowników poszczególnego zakładu względnie instytucji z pozostawieniem ich w tym samym zakładzie względnie instytucji — zarząd odnośnego zakładu względnie instytucji wypłaca pracownikom nadal ich należności materialne.

Art 12. Wypłaty należności należy dokonywać w gotówce w czasokresach dwutygodniowych, a przy świadczeniach trwających krócej nie później jak w dniu ukończenia odnośnych robót.

Wypłata w regule następuje w miejscu pełnienia pracy. Wyjątkowo gdyby poszczególny oddział wojskowy, przy dorywczym zastosowaniu przez niego świadczeń osobistych, nie rozporządzał gotówką, w takim razie winien spełnienie świadczeń osobistych pokwitować.

Pokwitowanie winno być napisane wyraźnie i bez poprawek. Winno ono zawierać: nazwisko dowódcy i nazwę oddziału na rzecz którego pełniono świadczenia, miejsce zamieszkania, imię i nazwisko powołanego, czas, przez który świadczenie pełniono, rodzaj i miejsce zatrudnienia, oraz należącą się kwotę i miejsce wypłaty nadto zaś podpis dowódcy i odpis pieczęci oddziału, jeżeli odnośny dowódca posiada pieczętkę. — Pokwitowania te mają być podpisane przez reprezentanta samorządu gminnego (sołtys, wójt, burmistrz) w charakterze świadka.

Pokwitowanie to należy wręczyć powołanemu, równobrzmiący zaś duplikat, oznaczony jako duplikat przedłożyć właściwej Komisji Gospodarczej.

Jedno pokwitowanie może obejmować większą ilość powołanych, mających miejsce zamieszkania w tej samej gminie względnie w mieście, a wówczas — przy zachowaniu opisanych wyżej zasad należy wręczyć je nie powołanym, lecz wójtowi względnie sołtysowi (w miastach burmistrze, prezydent).

Art. 13. Powołani, użyci poza miejscem swego zamieszkania otrzymują żywność w naturze wedle norm wojskowych — a w takim razie z wynagrodzenia potrąci się koszta utrzymania wedle obowiązujących dla wojska przepisów.

To samo ma zastosowanie do powołanych, użytych w miejscu swego zamieszkania, o ile zdaniem władz wojskowych warunki miejscowe tego wymagają.

Koszta przejazdu powołanych z miejsca zamieszkania do miejsca przeznaczenia i z powrotem ponosi zarząd wojskowy.

Art. 14. Wysokość dodatkowego wynagrodzenia i odszkodowania w art. 13 cyt. ust. ustala województwa wzgl. upoważnione przez nie władze administracyjne 1-ej instancji.

Art. 15. Rodziny powołanych pobierają zasiłki wedle norm i zasad obowiązujących dla rodzin osób powołanych do czynnej służby wojskowej, o ile świadczenia trwają dłużej niż 2 tygodnie.

Art. 16. Powołany do osobistych świadczeń wojennych korzysta w razie choroby, pozostającej w związku z pełnieniem świadczenia z bezpłatnego leczenia i przez czas pobytu w szpitalu pobiera połowę należnego mu wynagrodzenia.

Art. 17. W czasie trwania obowiązku osobistych świadczeń wojennych obowiązani są powołani w czasie swego zatrudnienia do bezwzględnego ulegania co do wykonania tych prac rozkazom zwierzchności.

W razie naruszenia tego obowiązku podlegają wojskowej władzy dyscyplinarnej.

Bliższe w tej mierze postanowienia określi osobne rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 18. Osoby, winne uchylania się od osobistych świadczeń wojennych, będą w myśl art. 20. cyt. ust. karane przez władze administracyjne 1-ej Instancji aresztem do 6-ciu miesięcy, lub grzywną do 10.000 mk.

Art. 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, a wydane zostaje na czas aż do odwołania.

Art. 20. Wszelkie dotychczas w przedmiocie osobistych świadczeń wojennych wydane rozporządzenia pozostają w mocy.

Minister Spraw Wojskowych:

J. Leśniewski

Kierownik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;

w z. Dunikowski